

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยสมาชิกภาพของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
พรรคชาติไทย

ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของนายประแส มงคลศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๑๑๘ คน (ผู้ร้อง) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ เพื่อขอให้
ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ (ผู้ถูกร้อง) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย สิ้นสุดลง หรือไม่

๑. ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า

๑.๑ พรรคต้นตระกูลไทยซึ่งมีนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าพรรค
ได้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และมีมติเป็นเอกฉันท์
เห็นชอบให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนิน
กิจการทางการเมือง ส่วนพรรคชาติไทยได้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๖
พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมือง
เดียวกันกับพรรคชาติไทยที่เป็นหลัก

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย
และนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ หัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทย ได้ลงลายมือชื่อร่วมกันในหนังสือเพื่อแจ้ง

การรวมพรรคการเมืองทั้งสองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๕๕

๑.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ ได้บัญญัติว่า ในกรณีการรวมพรรคการเมืองหนึ่งเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ดังนั้น กรณีการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก รวมทั้งสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ จึงย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ กล่าวคือ นายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ ย่อมมีฐานะเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง คือ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕

ต่อมา เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันสมัครรับเลือกตั้งที่พรรคชาติไทยได้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีรายชื่อ นายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ เป็นผู้สมัครในลำดับที่ ๖ ของบัญชีชื่อดังกล่าว และต่อมาภายหลังการเลือกตั้งได้มีประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ นายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ เนื่องจากการเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยของ นายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ ไม่ครบกำหนดเก้าสิบวัน ทำให้ไม่มีคุณสมบัติที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ จึงสิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) และมาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔)

๑.๓ การรวมพรรคการเมืองหนึ่งเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๓ ซึ่งบัญญัติให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ได้กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิม

โอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ซึ่งหากพิจารณาตามเจตนารมณ์ และถ้อยคำตามตัวอักษรของบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวแล้ว ย่อมเห็นได้ว่า สมาชิกของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบจะไปเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่ที่เข้าไปรวมได้ก็ต่อเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบ รวมพรรค จึงต้องเริ่มนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ซึ่งตนประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง มิฉะนั้นบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ที่บัญญัติว่า “เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน” ย่อมไร้สภาพและไม่มีผลบังคับโดยปริยาย

อนึ่ง หากเปรียบเทียบกรณีการรวมพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๗ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ ซึ่งให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองใหม่ ที่จัดตั้งขึ้นหรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองอื่นในกรณีที่อาจเข้าเป็นสมาชิกของ พรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่ง ย่อมเห็นได้ชัดเจนว่า การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองใหม่ หรือการเป็น สมาชิกของพรรคการเมืองใหม่ซึ่งตนประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง จะต้องนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเป็นต้นไป เช่นกัน

แม้การประกาศให้บุคคลใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ของพรรคการเมืองใด เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วว่า นายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ มีคุณสมบัติครบถ้วน ไม่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ๗ ก็ตาม แต่เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโต้แย้งว่า ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชี รายชื่อ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ประกาศให้นายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย นั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ไม่มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยและเพิกถอนประกาศและมติใด ๆ

ของคณะกรรมการการเลือกตั้งอันมิชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคชาติไทย สิ้นสุดลง เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔)

๒. ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องแล้ว เห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๑๘ คน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และเมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยกรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ แล้ว จึงมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ พร้อมทั้งมีคำสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องทราบเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาสิบห้าวัน และแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทำความเข้าใจประกอบพิจารณา

๓. ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๘ สรุปได้ว่า

๓.๑ ผู้ถูกร้องขอยอมรับข้อเท็จจริงตามคำร้องที่ว่า พรรคต้นตระกูลไทยได้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ และมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยกับพรรคชาติไทย โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง และพรรคชาติไทยได้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ และมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับพรรคชาติไทยที่เป็นหลัก

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย และนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ หัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทย ได้ลงลายมือชื่อร่วมกันในหนังสือเพื่อแจ้งการรวมพรรคการเมืองทั้งสองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีคำวินิจฉัยสั่งให้มีการยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๘

๓.๒ คุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) บัญญัติว่า “เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว

นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน” เจตนารมณ์ของสภาร่างรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ดังกล่าว ก็เพื่อต้องการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตกับบรรดานักการเมืองที่มีการเปลี่ยนการสังกัดพรรคการเมืองตลอดเวลาจนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง และต้องการเสริมสร้างพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง รวมทั้งมีอำนาจเหนือนักการเมืองหรือผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ หลังจากที่ได้มีบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเปลี่ยนการสังกัดพรรคไปมาจนถึงวันสมัครรับเลือกตั้งดังเช่นในอดีตไม่ได้อีกต่อไป โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และหลักเกณฑ์นี้ใช้บังคับสำหรับบุคคลทั่วไปที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามปกติ

สำหรับสถานภาพของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณียุบพรรคการเมือง นั้น ในปัจจุบัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งอยู่ตลอดเวลาเพื่อรักษาสมาชิกภาพของความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ แต่เมื่อเกิดกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสังกัดอยู่ ย่อมมีผลให้สมาชิกผู้นั้นขาดจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งไม่มีพรรคการเมืองที่ตนเคยสังกัดอยู่อีกต่อไป ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๕) ได้บัญญัติเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการขาดจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเปรียบเสมือนข้อยกเว้นจากคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๑๐๙ (๔) โดยการให้ความคุ้มครองสมาชิกภาพของความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้โดยการให้เวลาแก่สมาชิกผู้นั้นเป็นระยะเวลาหกสิบวันในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่น กล่าวคือ หากสมาชิกผู้นั้นไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งก็ต้องพ้นสมาชิกภาพจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนกรณีรวมพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ได้บัญญัติผลของการรวมพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ไว้ในมาตรา ๑๒ และบัญญัติผลของการรวมพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลักไว้ในมาตรา ๑๓ ซึ่งให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยมาตรา ๑๒ บัญญัติเกี่ยวกับสถานภาพ และสิทธิของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกพรรคการเมืองไว้ดังนี้ คือ (๑) สมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น หรือ (๒) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองอื่น (ในกรณีที่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง) (๓) สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และ (๔) ให้บรรดา ทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

ผลของการรวมพรรคการเมืองตั้งแต่สองพรรคขึ้นไป ตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มิได้นำเฉพาะสมาชิกพรรคการเมืองของทั้งสองพรรคมาอยู่พรรคเดียวกันเพียงอย่างเดียวแต่กฎหมายยังได้บัญญัติให้รวมทั้งบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลัก ย่อมหมายความว่า บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมเคยมีอยู่อย่างไร ก็จะต้องนำมาผนวกหรือโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลักด้วย ดังนั้น “สิทธิ” ของสมาชิกพรรคการเมืองเดิมที่มีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงต้องโอนตามมาด้วย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๑๒

ฉะนั้น กรณีของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกและหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ซึ่งมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ในนามของพรรคต้นตระกูลไทยอยู่แล้ว เมื่อพรรคต้นตระกูลไทยมายุบรวมกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก (ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๘ วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘) สิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงต้องโอนตามมาด้วย ผู้ถูกร้องจึงมีสิทธิเสมือนหนึ่งอยู่ในพรรคการเมืองเดิม แต่เหตุที่ผู้ถูกร้องต้องมาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคชาติไทย ก็เนื่องจากพรรคต้นตระกูลไทยได้ถูกยุบรวมกับพรรคชาติไทย อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติมาตรา ๑๒ ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกร้องมิให้เสียไป อันเนื่องมาจากการรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับพรรคชาติไทยที่เป็นหลัก

๓.๓ สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคการเมืองที่รวมเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ก็เคยผ่านความเห็นชอบ

จากคณะกรรมการการเลือกตั้งมาแล้ว โดยพิจารณาจากประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงนามโดยพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้งและเป็นนายทะเบียน พรรคการเมือง และกรรมการการเลือกตั้งอีก ๔ คน ได้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้ที่ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ รวมทั้งสิ้น ๑๐๐ คน ซึ่งมีชื่อของผู้ถูกร้อง อยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทย ลำดับที่ ๖

๓.๔ ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัย กรณียุบพรรคเพื่อรวมเข้ากับพรรคการเมืองหนึ่ง ที่เป็นพรรคการเมืองหลักแล้ว คือ คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๕ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคความหวังใหม่เพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็น พรรคการเมืองหลัก คำวินิจฉัยที่ ๕๗/๒๕๕๗ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง นายทะเบียน พรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็น พรรคการเมืองหลัก และคำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๕๘ วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื่อง นายทะเบียน พรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ทั้งนี้ ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดต้องพ้นจากสมาชิกภาพในทันที หรือต้องไปสมัครเป็นสมาชิก ของพรรคการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองหลักเพียงพรรคเดียว นับถึงวันรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลา ติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) แต่อย่างไร

อนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาฯ มาตรา ๓๗ ดังนั้นจึงถือได้ว่า ผู้ถูกร้อง ได้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามใดๆ จากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามประกาศ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

กล่าวโดยสรุป ผู้ถูกร้องเห็นว่า ปัญหาตามคำร้องมิได้เป็นปัญหาสาธารณะหรือปัญหาข้อกฎหมาย แต่อย่างไร เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๕ และคำวินิจฉัยที่ ๕๗/๒๕๕๗ ไว้แล้ว เมื่อมีการยุบรวมพรรคการเมือง สมาชิกภาพของความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกภาพ

ของความเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตลอดจนบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคความหวังใหม่ และของพรรคชาติพัฒนา ต้องโอนไปเป็นของพรรคไทยรักไทยทั้งหมด สมาชิกของพรรคความหวังใหม่และสมาชิกของพรรคชาติพัฒนาต่างเข้ามาเป็นสมาชิกของพรรคไทยรักไทยไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกพรรคการเมือง ไม่มีใครต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔)

ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

(๑) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำคำสั่งชี้แจงประกอบการตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติ และการไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ถูกร้องในคราวที่ผู้ถูกร้องได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย ซึ่งมีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยสั่งไม่รับคำร้องของผู้ร้อง ที่ได้ส่งคำร้องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องได้สิ้นสุดลง เนื่องจากขาดคุณสมบัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) และมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง (๔) เพราะมิใช่ปัญหาที่เป็นสาระสำคัญ และเรื่องดังกล่าวก็เคยผ่านการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญมาแล้ว

(๓) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดให้ยกคำร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องมีคุณสมบัติครบถ้วน และไม่มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย ในคราวเลือกตั้งวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

๔. คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองว่า กรณีนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๒๔/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๓ กรณีพรรคชาติพัฒนาหาหรือการรวมพรรคการเมือง โดยที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติโดยคะแนนเสียงข้างมากวินิจฉัยว่า การยุบรวมพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๗๓ ประกอบมาตรา ๗๒ นั้น ควรนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อเนื่อง ดังนั้น กรณีของการยุบรวมพรรคตันตระกุลไทยรวมเข้ากับ

พรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับการยุบพรรคชาติพัฒนาารวมเข้ากับ พรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก จึงต้องนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อเนื่องกัน ประกอบกับคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาฯ มาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๓๗ แล้ว ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงได้มีมติ ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ลำดับที่ ๖ ของพรรคชาติไทย

๕. ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ สรุปได้ว่า

๕.๑ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) กำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึง วันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นั้น มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันการซื้อและ ขายตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระหว่างเก้าสิบวันก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง หากจะไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นต้องลาออกจากพรรคการเมืองเดิม ซึ่งการนับระยะเวลาการเป็นสมาชิก ของพรรคการเมืองก็จะเริ่มนับจากวัน ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบบ พรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง หากมีการย้ายพรรคกันเป็นประจำเพื่อต่อรองผลประโยชน์ จะทำให้ พรรคการเมืองที่มีอยู่ไม่มีความเข้มแข็งและเกิดพรรคการเมืองหลายพรรค ไม่มีพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งที่ได้รับเลือกตั้งมีเสียงข้างมากที่จะจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวได้ ทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ อีกทั้งตามมาตราดังกล่าวก็ไม่ได้กล่าวถึงการนับระยะเวลาของสมาชิกพรรคการเมืองในกรณีที่มีการ ยุบรวมพรรคไว้แต่อย่างใด จึงแสดงให้เห็นว่า บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีเจตนารมณ์ ใช้บังคับ กับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคน ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้สมัครตามปกติหรือเป็นผู้สมัคร ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบรวมพรรคการเมือง เพราะการยุบรวมพรรคการเมืองหนึ่งเพื่อ ไปรวมกับพรรคการเมืองอีกพรรคหนึ่งที่เป็นพรรคการเมืองหลักนั้น ไม่ต่างไปจากการย้ายพรรคการเมือง ของนักการเมืองที่เป็นรายบุคคล ซึ่งการย้ายทั้งพรรคอาจเป็นอันตรายกว่าการย้ายเป็นรายบุคคล

๕.๒ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๕) นั้น มิใช่ข้อยกเว้นคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๑๐๗ (๔) แต่อย่างใด เพราะมาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๕) เป็นเรื่องการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนมาตรา ๑๐๗ (๔) เป็นเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นบทบัญญัติทั่วไปไม่ว่าจะเป็นผู้สมัครในลักษณะใด ย่อมอยู่ภายใต้บทบัญญัติของมาตรา ๑๐๗ (๔) โดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ทั้งสิ้น

๕.๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ นั้น บัญญัติให้เฉพาะบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมเท่านั้นที่จะโอนไปเป็นของพรรคการเมืองหลัก ส่วนการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเดิมไม่ได้โอนไปแต่อย่างใด เพราะบทบัญญัตินี้ดังกล่าวบัญญัติว่า สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลัก จึงเห็นได้ว่า การโอนนั้น ใช้บังคับเฉพาะบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมเท่านั้น ไม่ใช่บังคับกับการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเดิมซึ่งเป็นเอกสิทธิ์เฉพาะตัว และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ก็มีได้บัญญัติเรื่องการโอนสมาชิกภาพไว้แต่อย่างใด ฉะนั้นการนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลัก จึงต้องเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบรวมพรรค จะนำเอาระยะเวลาที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมมารวมเข้ากับระยะเวลาที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลักไม่ได้ เพราะคำว่า “เป็น” กับคำว่า “โอน” นั้น มีความหมายแตกต่างกัน

นอกจากนี้แล้ว การที่บุคคลใดจะเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดบุคคลนั้นจะต้องมีความเลื่อมใสศรัทธาในอุดมการณ์และนโยบายพรรค ซึ่งต้องเป็นไปโดยความสมัครใจ ไม่ควรอยู่ภายใต้การครอบงำหรือการบีบบังคับไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจากพรรคการเมือง หากตีความให้สามารถนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมรวมเข้ากับการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลักได้ก็จะทำให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมที่ไม่ยอมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลักเสียเปรียบสมาชิกพรรคการเมืองเดิมที่ยอมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหลัก เพราะการไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นนั้น การนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่ต้องเริ่มนับใหม่ ซึ่งเห็นได้จากกรณีของการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยซึ่งเป็นพรรคการเมืองหลักนั้น ได้มีสมาชิกของพรรคต้นตระกูลไทยบางส่วน

ไม่ประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยได้ร้องคัดค้านต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยของผู้ร้องจึงต้องเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทย คือ ตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ เมื่อนับถึงวันที่ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๘ ผู้ร้องเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยเพียงวันเดียว ผู้ร้องจึงขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔)

๕.๔ การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทย นั้น เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯ มาตรา ๘ ประกอบมาตรา ๑๐ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวจึงไม่มีผลบังคับให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด การประกาศรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ผู้ร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทยนั้น ก็ไม่ได้หมายความว่า คุณสมบัติของผู้ร้องจะกลับมาถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) แต่อย่างใด การประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทย หรือประกาศรับรองผลการเลือกตั้งให้ผู้ร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทย ย่อมไม่มีผลบังคับทั้งสิ้น ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยว่า ผู้ร้องไม่มีคุณสมบัติที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องสิ้นสุดลง

๕.๕ กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคความหวังใหม่รวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย และให้ยุบพรรคชาติพัฒนารวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย นั้น ต่างจากกรณีมีคำสั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทย เพราะการยุบรวมพรรคทั้งสองพรรคเมื่อนับตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งถึงวันรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีระยะเวลาเกินเก้าสิบวันทั้งสิ้น

๕.๖ กรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๔๘ วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นคนละประเด็นกับประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในคดีนี้ เพราะประเด็นตามคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๔๘ มีประเด็นเพียงว่า มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักหรือไม่เท่านั้น ส่วนประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องมีว่า สมาชิกภาพของผู้ร้อง

สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) หรือไม่ ผู้ถูกร้องจะอ้างว่าปัญหาในคดีนี้ไม่ใช่ปัญหาสำคัญที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยไม่ได้ เพราะคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงนั้นเป็นปัญหาของส่วนรวม ทั้งนี้ เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยทั่วประเทศ

๖. ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๘ สรุปได้ว่า

๖.๑ ในประเด็นเรื่องการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับการยุบรวมพรรคการเมือง โดยผู้ร้องมักจะอ้างบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ที่บัญญัติว่า “เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน” มาเป็นหลัก แล้วนำมาตีความตามความเข้าใจของผู้ร้องว่า บุคคลใดก็ตามที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยผู้ร้องมิได้คำนึงถึงกรณีการยุบรวมพรรคการเมือง ซึ่งมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ฯ เข้ามาเกี่ยวข้อง อันจะมีผลให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลัก ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบรวมพรรค ซึ่งการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ถูกยุบก็ต้องมาเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่ หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลักตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๗๒

“สิทธิ” ที่โอนมาจากพรรคการเมืองเดิมที่ถูกยุบมาเป็นของพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้น รวมถึงความเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมืองด้วย หากรวมกันแล้วมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ก็ถือว่าผู้นั้นมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติมาโดยตลอด เช่น ในกรณีของผู้ถูกร้อง ซึ่งเคยเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยมาเป็นเวลามากกว่าเก้าสิบวัน และพรรคต้นตระกูลไทยได้มายุบรวมกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๔๘ วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องต้องพ้นจากความเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย และมาเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย จากนั้นพรรคชาติไทยก็ส่งชื่อผู้ถูกร้องสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เจ้าหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ต้องพิจารณาระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยของผู้ถูกร้องว่ามีระยะเวลาเพียงใด และเมื่อมารวมกับระยะเวลาความเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยของผู้ถูกร้องแล้ว ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันหรือไม่ หากไม่น้อยกว่าก็ต้องถือว่าผู้ถูกร้องมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) หากจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย แต่เพียงพรรคเดียวมาโดยตลอดเกินกว่าเก้าสิบวัน และเมื่อพรรคต้นตระกูลไทยได้ถูกยุบรวมกับพรรคชาติไทยที่เป็นหลักตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องก็ไม่สามารถเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยได้อีกต่อไป เพราะพรรคถูกยุบไปแล้ว ขณะเดียวกันผู้ถูกร้องก็ได้สิทธิเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักด้วยผลของกฎหมายแต่เพียงพรรคเดียว โดยผู้ถูกร้องมีต้องไปยื่นใบลาออกจากสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย และมาสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยแต่อย่างใด

การที่ผู้ร้องยังเข้าใจว่าการยุบรวมพรรคไม่แตกต่างจากการย้ายพรรคของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งความจริงแล้วทั้งสองกรณีมีความแตกต่างกันทั้งในด้านการกระทำและบทบัญญัติของกฎหมายอย่างสิ้นเชิงจนไม่อาจนำเปรียบเทียบกันได้ อีกทั้งแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายมหาชนหรือรัฐธรรมนูญนั้น จะต้องนำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ฯ มายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติด้วย แม้รัฐธรรมนูญจะเป็นกฎหมายหลัก แต่รายละเอียดหรือการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จะมีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ฯ เช่น กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติเพิกถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดในคราวเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ โดยให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๑ คน และให้มีการเลือกตั้งใหม่ ๓ คน ซึ่งรวมทั้งผู้ร้องคนที่ ๑ คือ นายประแสง มงคลศิริ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๒ กรณี นั้น มิได้มีบทบัญญัติใดบัญญัติว่า “ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติเพิกถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีมติเพิกถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ฯ หากยึดถือตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ เป็นหลักแล้ว ก็ต้องถือว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีมติให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่ นั้น ยังไม่สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เพิกถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีอยู่ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่เกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตามคำร้องของผู้ร้องนั้น ตรงกับกรณีของสมาชิกพรรคการเมืองสองพรรค คือ พรรคความหวังใหม่และพรรคชาติพัฒนา กล่าวคือ เมื่อทั้งสองพรรคได้มาขุบรวมกับพรรคไทยรักไทย สมาชิกของทั้งสองพรรค ก็มีได้ลาออกจากพรรคเดิมและสมัครเข้าพรรคไทยรักไทยภายในเก้าสิบวัน ความเป็นสมาชิก ทั้งสมาชิกพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังคงมีความต่อเนื่อง ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๔๕ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ สั่งยุบรวมพรรคความหวังใหม่เพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก และคำวินิจฉัยที่ ๕๗/๒๕๔๗ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งยุบรวมพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก หากผู้ร้องเห็นว่า การยุบรวมพรรคไม่ต่างไปจากการย้ายพรรค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคความหวังใหม่และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคชาติพัฒนาก็ต้องขาดคุณสมบัติและไม่อาจคงความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ได้ เพราะเป็นสมาชิกของพรรคไทยรักไทยไม่ครบเก้าสิบวัน นอกจากนี้ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) นั้น มิใช่บทบัญญัติที่นำมาใช้บังคับได้ในทุกกรณีอย่างเช่นที่ผู้ร้องเข้าใจ เพราะยังมีบทบัญญัติในมาตราอื่น ๆ ที่เป็นข้อยกเว้น มาตรา ๑๐๗ (๔)

๖.๒ ในประเด็นเรื่องการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่โอนไปด้วย นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า การที่ผู้ร้องได้แปลความพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ ว่า เฉพาะบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมเท่านั้นที่จะโอนไปเป็นของพรรคการเมืองหลัก ส่วนการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองไม่ได้โอนไปแต่อย่างใด นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า พรรคการเมืองนั้นมีฐานะเป็นนิติบุคคลเช่นเดียวกับบริษัทจำกัด

บริษัทจำกัดก็มีการยุบรวมสองบริษัทเข้าด้วยกันเช่นกัน หากมีการรวมบริษัทเข้าด้วยกัน แต่ให้เฉพาะบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของบริษัทเท่านั้นที่จะโอนไปเป็นของบริษัทใหม่หรือบริษัทหลัก แต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่ได้โอนไป ผลก็คือทำไม่ได้ เพราะผู้ถือหุ้น คือ หัวใจสำคัญของบริษัทผู้ถือหุ้นก็ยอมที่จะไม่ยอม และผู้ถือหุ้นนี้เอง คือ ผู้ที่จะลงมติให้มีการรวมกิจการหรือไม่ให้มีการรวมกิจการ ในกรณีของพรรคการเมืองก็เช่นกัน สมาชิกของพรรคการเมือง คือ หัวใจของพรรคการเมือง พรรคการเมืองที่ไม่มีสมาชิกยอมไม่สามารถคงความเป็นพรรคการเมืองอยู่ต่อไปได้ ต้องยุบสลายไป และสมาชิกพรรคการเมืองนี้เอง คือ ผู้ที่ลงมติในที่ประชุมใหญ่ของพรรคว่า จะให้มีการยุบรวมหรือไม่ ดังนั้น การรวมหรือการยุบรวมพรรคการเมือง นั้น ตามกฎหมายบังคับให้พรรคการเมืองต้องเรียกสมาชิกรวมมาประชุมใหญ่ และมีมติเห็นชอบด้วยที่จะรวม โดยถือมติของที่ประชุมใหญ่เป็นเจตนารมณ์ของสมาชิกในพรรคนั้น ๆ ทั้งหมด

นอกจากนี้ บทบัญญัติมาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ ที่ใช้บังคับในกรณียุบรวมพรรคการเมือง ได้มีการบัญญัติให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้นหรือเป็นหลัก รวมทั้งให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ที่ผู้ร้องอ้างว่า มีสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยบางส่วนที่ไม่ยอมเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยได้ร้องคัดค้านต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น ผู้ร้องมิได้ศึกษาเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ จึงไม่ทราบว่ามีผู้คัดค้านบางส่วนนั้น มิได้เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้มีคำวินิจฉัยที่สั่งยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

๖.๓ ในประเด็นเรื่องมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า การที่ผู้ร้องได้ตีความและวินิจฉัยว่า การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทยว่าเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) นั้น ก็เพื่อให้ผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติหรือให้ความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง เท่านั้น

๖.๔ ในประเด็นเรื่องการยุบรวมพรรคความหวังใหม่และพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ในขณะที่มีการยุบรวมพรรคความหวังใหม่และพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทยนั้น พรรคความหวังใหม่และพรรคชาติพัฒนาต่างก็มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในสังกัดพรรคหลายคน และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พรรคทั้งสองยุบรวมกับพรรคไทยรักไทย ที่เป็นหลัก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคทั้งสองก็ได้สิทธิความเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ในทันทีและยังคงมีสถานภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่

๖.๕ ในประเด็นเรื่องคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๕๔ วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ได้สั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทย เพื่อรวมกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก จึงมีผลต่อสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย ในอันที่จะต้องไปเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๙ มาตรา ๗๒ และระยะเวลาความเป็นสมาชิกของพรรคต้นตระกูลไทยจึงต้องนำมารวมกับความเป็นสมาชิกของพรรคชาติไทย หากไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ก็ถือว่ามีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) แต่หากเป็นกรณีที่สมาชิกลาออกจากพรรคการเมืองหนึ่งแล้วไปสมัครเข้าเป็นสมาชิกของอีกพรรคการเมืองหนึ่งนั้น คุณสมบัติของการมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) กล่าวคือ จะต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่แต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ดังนั้น ตามเหตุผลที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม และเอกสารประกอบแล้ว มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาก่อนว่าที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ๓ มาตรา ๓๗ แล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่มีลักษณะต้องห้าม จึงได้ประกาศรายชื่อพรรคการเมือง และรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ถือว่าผู้ถูกร้องได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในที่สุดผู้ถูกร้องมีชื่อเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิ

เข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้น สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือมาตรา ๑๓๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้น ไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่” ข้ออ้างดังกล่าว เป็นเรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ฯ มาตรา ๓๗ อันเป็นการตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ และกฎหมายกำหนด แต่โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวน ที่รัฐธรรมนูญกำหนดมีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่า สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ตามมาตรา ๑๑๘ หรือไม่ และเมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยกรณีคำร้องนี้ได้ ข้ออ้างของผู้ถูกร้อง จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยตามคำร้อง คือ สมาชิกภาพของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ผู้ถูกร้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทยสิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๑๐๗ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา

(๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

มาตรา ๑๑๘ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๗๒ บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๑ แล้วให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากันเป็นอันยุบไป โดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น หรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองอื่นในกรณีที่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการยุบและการรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๗๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือจะมีสิทธิได้รับการเสนอชื่อในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติถึงคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า ต้องมีคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ โดยในส่วนของมาตรา ๑๐๗ (๔) บัญญัติถึงคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ฯ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติไว้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแล้ว เหตุที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) นั้น ก็เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง นอกจากนั้นการสังกัดพรรคการเมืองต้องมีระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง จึงถือเป็นผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อป้องกันการเปลี่ยนพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่เดิม โดยเห็นแก่ประโยชน์ทางการเมือง ทั้งนี้หากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด ประสงค์จะไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นต้องลาออกจากพรรคการเมืองเดิม และเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ภายในระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง ก็จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ และในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นย่อมสิ้นสุดลง เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๔) บัญญัติไว้

กรณีตามคำร้องเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “... และสมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง” ประกอบกับมาตรา ๗๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาจึงมีว่า ในกรณีที่มีการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลักจะนับระยะเวลาของการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง อย่างไร กล่าวคือ จะนับระยะเวลาของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมต่อเนื่องกับการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ หรือจะนับระยะเวลาของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไป

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง ข้อความที่ว่า “ให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง” นั้น มีความหมายว่า เมื่อมีการรวมพรรคการเมืองหนึ่ง

หรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก การให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ ใช้บังคับเฉพาะบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมือง ซึ่งการโอนดังกล่าว ไม่นำมาใช้บังคับกับการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ดังนั้น การนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ จึงต้องนับระยะเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) บัญญัติว่า “เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๗๓ วรรคสองตอนท้าย บัญญัติให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม การนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ จึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไป

เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ถูกร้องซึ่งเดิมเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย ต่อมาได้มีการรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๗๓ และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทย รวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องจึงเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย ตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ เมื่อนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่ผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพียงวันเดียว ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ที่บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน” อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ... (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗” นับตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ทั้งนี้ ตามนัยของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗

อนึ่ง ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๕ และคำวินิจฉัยที่ ๕๗/๒๕๕๗ ไว้แล้วว่า เมื่อมีการยุบพรรคการเมือง สมาชิกภาพของความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกภาพของความเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตลอดจนบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคความหวังใหม่และของพรรคชาติพัฒนาต้องโอนไปเป็นของพรรคไทยรักไทยทั้งหมด สมาชิกของพรรคความหวังใหม่และสมาชิกของพรรคชาติพัฒนาต่างเข้ามาเป็นสมาชิกของพรรคไทยรักไทย ไม่มีใครต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๕ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคความหวังใหม่เพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย ที่เป็นพรรคการเมืองหลัก และคำวินิจฉัยที่ ๕๗/๒๕๕๗ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย ที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคความหวังใหม่เพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ และให้ยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๗ เมื่อนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ สมาชิกของพรรคความหวังใหม่และสมาชิกของพรรคชาติพัฒนาที่เข้าเป็นสมาชิกของพรรคไทยรักไทย จึงเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน สำหรับข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ว่าไม่มีใครต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) นั้น ข้อเท็จจริงตามที่ถูกอ้างอ้างจึงเป็นคนละประเด็นกับกรณีคำร้องนี้

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๕ คน คือ นายพัน จันทรปาน นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช นางสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง เห็นว่า ผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) นับตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๕ คน คือ นายนพดล เสงเจริญ นายปรีชา เฉลิมวิชัย นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ และนายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ขาดคุณสมบัติ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงไม่สิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔)

อาศัยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมา ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ผู้ถูกร้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทยสิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) นับตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

นายพัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุม
คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวิชัย

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโจ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอภัย จันทนจุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ